

Sygn. akt III AUa 113/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Procek (spr.)
Sędziowie	SSA Irena Goik SSA Marek Żurecki
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2013 r. w Katowicach
sprawy z odwołania Z. Z. (1) (Z. Z. (1))
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.
o wysokość renty rodzinnej
na skutek apelacji ubezpieczonej Z. Z. (1)
od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w Częstochowie
z dnia 21 listopada 2012 r. sygn. akt IV U 1606/12

oddala apelację.

/-/ SSA I. Goik /-/ SSA M. Procek /-/ SSA M. Żurecki Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 113/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 listopada 2012 roku Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie oddalił odwołanie ubezpieczonej Z. Z. (1) od decyzji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. z dnia 24 lipca 2012 roku, na mocy której przyznano ubezpieczonej rentę rodzinną poczynając od dnia 1 lipca 2012 roku na stałe.

Sąd Okręgowy ustalił, że Z. Z. (2), urodzony w dniu (...), od dnia 14 kwietnia 1969 r. uzyskał prawo do renty inwalidzkiej według III grupy inwalidów.

Przy czym - według ustaleń tegoż Sądu - Z. Z. (2) w okresie od 15 października 1973r. do 14 kwietnia 1977r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budowlano - (...) w C., a następnie od 15 kwietnia 1977 r. do 29 marca 1991 r. w Przedsiębiorstwie Budowlano (...) w C.. Dalej Sąd pierwszej instancji wskazał, że decyzją z dnia 15 czerwca 1992 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C., przyznał Z. Z. (2) prawo do emerytury od dnia (...), tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia ustalono na 178,89%, a do ustalenia wysokości emerytury przyjęto 37 lat okresów składkowych. Równocześnie organ rentowy wstrzymał dalszą wypłatę renty inwalidzkiej, jako świadczenia mniej korzystnego od emerytury.

Następnie decyzją z dnia 5 czerwca 1994 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. dokonał korekty stażu pracy ubezpieczonego do ustalenia wysokości emerytury przyjmując okresy składkowe w wymiarze 37 lat i 8 miesięcy oraz ustalił nowy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia na 184,29%.

Sąd Okręgowy ustalił, że Z. Z. (2) zmarł w dniu 11 kwietnia 2012 r., a w dniu 17 lipca 2012 r. jego małżonka Z. Z. (1) wystąpiła z wnioskiem o przyznanie jej prawa do renty rodzinnej po mężu. Decyzją z dnia 24 lipca 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. przyznał wnioskodawczyni prawo do żądanego świadczenia. Do ustalenia podstawy wymiaru renty rodzinnej przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek od osoby zmarłej z 2 lat kalendarzowych, tj. od stycznia 1967 r. do grudnia 1968 r. Ustalony w powyższy sposób wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 184,29%. Do ustalenia wysokości renty jaka przysługiwałaby osobie zmarłej ZUS uwzględnił 37 lat i 8 miesięcy okresów składkowych.

Dokonując rozważań prawnych Sąd Okręgowy powołał się na treść art. 8 ust. 1 i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytury i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1991 r. nr 104, poz. 4501 (w brzmieniu obowiązującym na dzień 15 czerwca 1992r. – tj. data decyzji o przyznaniu emerytury) oraz art. 21 ust. 1, art. 53 ust. 1 i art. 73 obecnie obowiązującej ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 ze zm.) uznając, że powołana wyżej ustawa z dnia 17 października 1991 r. nie przewidywała przy przejściu z renty inwalidzkiej na emeryturę i przyjęciu do ustalenia podstawy wymiaru emerytury podstawy wymiaru renty inwalidzkiej, możliwości zastosowania nowej kwoty bazowej - innej niż zastosowana do ustalenia podstawy wymiaru renty - niezależnie do tego, czy w okresie pobierania renty inwalidzkiej świadczeniobiorca podlegał ubezpieczeniom społecznym lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Motywuując swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy podniósł, że w niniejszej sprawie na dzień zgonu Z. Z. (2) pobierał świadczenie emerytalne, które przysługiwało mu od dnia (...) r., a zatem renta rodzinna Z. Z. (1) jest pochodną tego właśnie świadczenia. Jednocześnie podkreślił, że w sprawie niesporne jest, iż po nabyciu prawa do emerytury Z. Z. (2) nie podlegał ubezpieczeniom społecznym lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym przez okres co najmniej 30 miesięcy, w związku z czym brak jest zdaniem Sądu pierwszej instancji podstaw do przeliczenia części socjalnej renty rodzinnej, przy uwzględnieniu kwoty bazowej obowiązującej w dacie zgłoszenia przez odwołującą wniosku o to świadczenie. Taka możliwość - według tego Sądu - istniałaby wyłącznie wtedy, gdyby okres podlegania przez Z. Z. (2) ubezpieczeniom społecznym lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym przypadał na okres pobierania przez niego świadczenia, którego pochodną jest renta rodzinna, tj. świadczenia emerytalnego.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

W apelacji od zaprezentowanego rozstrzygnięcia ubezpieczona wniosła o ponowne rozpoznanie jej sprawy dotyczącej prawidłowego naliczenia części socjalnej (tj. 24 % od aktualnej kwoty bazowej – 2.974,69) w wyliczonej rencie rodzinnej od 1 lipca 2012 r.

Uzasadniając wniesiony środek odwoławczy, skarżąca przytoczyła stan faktyczny niniejszej sprawy oraz podkreśliła, że zgodnie z art. 53 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz informacją otrzymaną z Centrali Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W., część socjalna renty rodzinnej wyliczona na dzień 1 lipca 2012 r. powinna być liczona według kwoty bazowej z dnia zgłoszenia wniosku o świadczenie, ponieważ jej mąż był na wcześniejszej emeryturze do dnia zgonu (przy czym jej zdaniem nieważne kiedy na nią przeszedł), na emeryturę wcześniejszą przeszedł bezpośrednio z renty, w czasie pobierania której podlegał ubezpieczeniu przez 17 lat.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Przyjmując ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji jako własne, uznał, że apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z normą art. 65 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Przepis ten - dotyczący prawa do renty rodzinnej - stanowi, że wystarczającą przesłanką prawa do tego świadczenia jest spełnienie przez zmarłego jego wszystkich warunków in abstracto, a zatem niekoniecznie potwierdzonych deklaratoryjną decyzją organu rentowego przyznającą świadczenie. Wysokość renty rodzinnej, zarówno po osobie, która spełniła wszystkie prawem przewidziane przesłanki prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności, lecz z prawa tego nie skorzystała, jak i po osobie, której organ rentowy przyznał to świadczenie, określa jeden wspólny przepis art. 73 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie z ust. 1 tego przepisu renta rodzinna wynosi określony procent "świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu".

Należy zatem powtórzyć za Sądem Najwyższym, iż wdowa może żądać ustalenia wysokości renty rodzinnej stanowiącej odpowiedni, wskazany w art. 73 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, procent każdego świadczenia, do którego nabył prawo zmarły mąż, niezależnie od tego, czy zostało ono potwierdzone decyzją organu rentowego. Konsekwencją zaś tego stanowiska jest możliwość zastosowania art. 53 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (tak SN w uzasadnieniu uchwały z dnia 8 lipca 2008 r., I UZP 2/08, OSNP 2009 r., nr 1-2, poz. 18).

Trzeba równocześnie wskazać, iż na mocy z art. 21 ust. 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury, stanowi podstawa wymiaru tej pierwszej emerytury - w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do emerytury. Biorąc zaś pod uwagę zastrzeżenie wynikające z art. 53 ust. 3 ustawy (emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru poprzedniej emerytury, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury), do tak obliczonej emerytury (obu jej składników) zastosowanie ma uprzednia kwota bazowa. Przy zastosowaniu tych przepisów wysokość nowej emerytury będzie taka sama jak poprzednio obliczona wysokość emerytury wcześniejszej. Zatem dla wysokości renty rodzinnej bez znaczenia jest to, jakiej emerytury jest pochodną. Dopiero – na co słusznie zwrócił uwagę Sąd Najwyższy, a czego nie dostrzega skarżąca - spełnienie przesłanki w postaci podlegania co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym po nabyciu uprawnień do pierwszej emerytury spowodowałoby podwyższenie świadczenia

(art. 53 ust. 4 ustawy). Podwyższenie to może dotyczyć wyłącznie części socjalnej emerytury - 24% kwoty bazowej, wskazanej w art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy, ponieważ podstawę jej wymiaru nadal stanowić będzie podstawa wymiaru poprzedniej emerytury w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do tej uprzedniej emerytury - zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy (por. uzasadnienie cyt. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r. oraz uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2002 r., III UZP 7/02, OSNP 2003 nr 2, poz. 42).

Odnosząc przedstawione rozważania do realiów niniejszej sprawy, trzeba podkreślić, iż skoro Z. Z. (2) uzyskał prawo do wcześniejszej emerytury w dniu (...)r. i nie podlegał następnie co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, to nie została wypełniona przesłanka ujęta

w treści art. 53 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, pozwalająca na zastosowanie do części socjalnej emerytury - wskazywanej przez skarżącą –nowej kwoty bazowej, a tym samym podwyższenia renty rodzinnej.

Konkludując, Sąd drugiej instancji uznał, że apelacja jest bezzasadna i na mocy art. 385 k.p.c., orzekł o jej oddaleniu.

/-/ SSA I. Goik /-/ SSA M. Procek /-/ SSA M. Żurecki Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek